

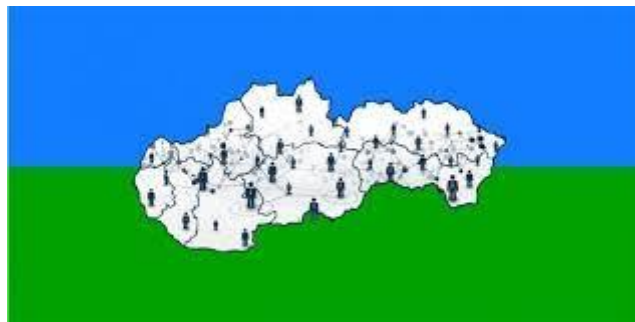

Rozvojový plán obce Terany

2024-2030

v rámci Národného projektu Rozvojové tímy I. podporeného Európskym sociálnym fondom+

Verzia 1.0

Obsah rozvojového plánu obce

1 Úvod	1 str.
1.2 Prezentácia obce a jej základné údaje	2 str.
1.3 História obce	2 str.
1.4 Prírodné pomery	3 str.
1.5 Kvalita životného prostredia	4 str.
1.6 Ochrana ovzdušia	4 str.
1.7 Odpadové hospodárstvo	4 str.
1.8 Obyvateľstvo – demografická štruktúra (pohlavie, národnosť)	4 str.
1.9 Služby	5 str.
1.10 Zamestnanosť	6 str.
2 Zapojenie verejnosti do prípravy RPO prostredníctvom komunitných fór a fokusových skupín	6 str.
3 Analytická časť	9 str.
Analýza súčasného stavu	9 str.
SWOT analýzy	11 str.
4 Strategická časť	15 str.
Vízia, ciele a priority	15 str.
5 Programová časť	16 str.
Opatrenia a plánované projekty	16 str.
6 Realizačná časť	20 str.
Inštitucionálne a organizačné zabezpečenie realizácie RPO	20 str.
Finančný plán	21 str.
7 Monitorovanie a hodnotenie	22 str.
Monitorovanie a hodnotenie	22 str.
8 Záver	23 str.
Zoznam literatúry a použitých skratiek	24 str.

1 Úvod

Obec Terany je otvorená všetkým výzvam a príležitostiam, ktoré prispievajú k rozvoju našej spoločnosti a skvalitneniu životnej úrovne našich občanov.

Obec aktívne pracuje na zlepšení všetkých oblastí života. Okrem zabezpečenia technickej a rozvoja občianskej vybavenosti je obec tiež zapojená do Národného projektu Rozvojové tímy I (ďalej NP RT I), a to s účinnosťou od 1. augusta 2024. Cieľom projektu je zabezpečiť vzájomnú previazanosť tzv. mäkkých aktivít v oblasti vzdelávania, bývania, zamestnanosti a protirómskeho rasizmu s tzv. tvrdými aktivitami, zameranými na nevyhnutné infraštruktúrne opatrenia a investície potrebné na zlepšenie životnej úrovne celej obce (napr. výstavba a rekonštrukcia vodovodov, vybudovanie čističky odpadových vôd, dobudovanie chýbajúcej infraštruktúry v obci a. p.) K povinným členom Rozvojového tímu (ďalej RT), ktorí okrem kvalifikačných predpokladov musia spĺňať aj podmienku bezúhonnosti, patria: Rozvojový pracovník plánovania, Sociálny pracovník, Rozvojový pracovník pre pracovné poradenstvo, Rozvojový pracovník pre mládež, Rozvojový pracovník pre bývanie, Nenementorka a Nene.

RT sa podieľa na príprave a vyhotovení Rozvojového plánu obce (ďalej ROP), ktorý je komplexným a strategickým dokumentom identifikujúcim potreby obce, stanovuje ciele a stratégie na zlepšenie životných podmienok obyvateľov a rozvoj obce ako celku. Tvorbe tohto dokumentu predchádzalo mapovanie, z ktorého vzišli demografické údaje o počte obyvateľov, údaje v oblasti vzdelania, bývania a zamestnania.

RPO vychádza z poznania situácie a konkrétnych potrieb obyvateľov, podnikateľov, záujmových skupín a ďalších subjektov na území, formuluje ich predstavu o budúcnosti spolu s činnosťami na jej zabezpečenie. Konceptne a systémovo analyzuje súčasnosť a určuje budúcnosť rozvoja spolu s plánovanými investičnými projektmi a finančným plánom na ich zabezpečenie. Súčasťou rozvojového plánu obce je aj akčný plán. Veríme, že dokument prispeje k naplneniu strategických cieľov obce Terany, a že bude plnohodnotným dokumentom k činnostiam, ktoré prispievajú k rozvoju našej obce.

Spracovala: Mgr. Alžbeta Kelová a členovia NP RT I. Terany.

1.2 Prezentácia obce a jej základné údaje

Tabuľka č.1: Prezentácia obce

Názov:	Rozvojový plán obce Terany na 2024 – 2030
Územné vymedzenie:	obec Terany
Územný plán obce:	Áno
Prvá písomná zmienka:	1298
Dátum schválenia RPO:	
Dátum platnosti:	od 12.12.2024 do 30.09.2030
Publikovaný verejne:	
Vypracoval:	Mgr. Alžbeta Kelová a členovia Rozvojového tímu v rámci NP RT I.

Zdroj: vlastné spracovanie r. 2024

Tabuľka č.2: Základné údaje obce

Samosprávny kraj:	Banskobystrický
Okres:	Krupina
Región:	Hont
Nadmorská výška stredu obce:	144 m.n.m
Rozloha katastra:	1083 ha
Počet obyvateľov:	583
Samosprávny kraj:	Banskobystrický
Starosta obce:	Mgr. Iveta Gajdošová

Zdroj: vlastné spracovanie r. 2024

1.3 História obce

Pokiaľ chotár susedných Dudiniec, Lišova, Hontianskych Tesár, Domaník a Dvorník poskytol bohatý praveký materiál, zatiaľ toto nemožno povedať o Teranoch. To neznamená, že terajší chotár obce nebol v pravekom a rannom historickom období osídlený. Doteraz sa takýto materiál postráda. Jedine na Amadiely sa v rokoch po prvej svetovej vojne našli pozostatky z doby tzv. piliňských popolnicových polí zhruba okolo 1100 rokov pred Kristom. Žiaľ, nevie sa, kde je tento materiál uložený.

Ako už bolo spomenuté, že obec vznikla v roku 1944 zlúčením Dolných a Horných Terian. Obe obce majú rovnakú minulosť, ale rozdielne prvé písomné správy. Horné Terany sa spomínajú už v roku 1298 pod menom TERYEN, 1356 TERIEN. Dolné Terany sa spomínajú až v roku 1387 pod názvom KYSTERIJEN, 1470 ALOSO THERYEN. V roku 1332 tu bol pápežský decimátor, čo predpokladá vznik fary.

Územie terajších Terian v tomto čase patrilo rodu Hunt, ktorý vlastnil rozsiahle majetky medzi riekami Hron a Ipeľ. Centrum tohto rozsiahleho územia bolo na hrade Hont, ktorý bol postavený na severnom okraji pohoria Borzony. Veľmož Hunt sa stal prvým županom. Ako všade po okolí, hlavným zdrojom tunajších obyvateľov bolo poľnohospodárstvo, ktoré sa datuje od najstarších čias. Okrem poľnohospodárstva bolo aj vinohradníctvo / čomu nasvedčuje aj znak obce /. V neskorších rokoch dochádza k drobeniu poľnohospodárskej pôdy a tak sa chotár dnešných Terian dostal do vlastníctva kláštora na Bzovíku.

Na tunajšom území sa začínajú usadzovať ľudia so špeciálnymi remeslami. Možno predpokladať, že to boli spracovatelia dreva. Boli to významné zamestnania, ktoré tvorili doplnok poľnohospodárstva. Nemožno vylúčiť ani nemeckú kolonizáciu, ktorá začala hlavne po vpáde Tatárov /1241 - 1243 /. Tatársky vpád spôsobil značný pokles obyvateľov, preto sa kolonizácia rozširuje aj na toto územie. Nemecká kolonizácia spôsobila rozvoj remeselnej výroby a obchodu.

V tomto období územie Terian / 13.storočie / patrilo pod služnovský úrad a okres Bzovíku. Z tohto obdobia pochádzajú aj prvé písomné zmienky.

1.4 Prírodné pomery

Obec Terany leží na styku Ipeľskej pahorkatiny a Krupinskej výšiny v doline Štiavnice. Celková výmera územia obce je 1083 ha. Nadmorská výška v stred obce je 145 m n. m., v chotári od 141 m n. m. – do 315 m n. m., územie sa zaraďuje do klimaticky teplej oblasti, mierne suchej klímy, s malou inverziou teplôt. Povrch chotára tvoria mladšie tret'ohorné tufové a tufitické uloženiny pokryté sprašovými hlinami. Ploché chrbty a mierne svahy sú odlesnené, na strmších svahoch sú dubové a agátové lesíky. Má hnedozemné a ilimerozované pôdy, v doline lužné. Chotár obce sa využíva na poľnohospodárske a taktiež na turistické a rekreačné účely.

Poloha obce je veľmi výhodná vzhľadom na to, že obec sa nachádza v tichej prírodnej lokalite, turisticky vyhľadávanom mieste, preto je možné ju považovať za obec s veľkým potenciálom rozvoja, rekreácie a agroturistiky. Obec Terany je súčasťou okresu Krupina je členom regiónu „Hont“ a územie patrí do Banskobystrického samosprávneho kraja.

1.5 Kvalita životného prostredia

Kvalita životného prostredia je kľúčová pre existenciu ľudstva. Európska únia sa sústreďuje na elimináciu negatívnych vplyvov na životné prostredie a nápravu minulých škôd. Šiesty environmentálny akčný program s názvom Životné prostredie 2010: Naša budúcnosť, naša voľba vymedzuje ciele ako zmena klímy, ochrana prírody, zdravie a správne využívanie zdrojov. Obce sú kľúčovým prvkom v napĺňaní týchto cieľov.

1.6 Ochrana ovzdušia

Zákon č. 478/2002 Z. z. zohľadňuje dôležitosť ochrany ovzdušia v obci pred znečistením. Vymedzuje znečisťujúce látky, zdroje znečistenia a zodpovednosti jednotlivcov aj firiem. Veľké zdroje znečistenia, s tepelným výkonom 50 MW a viac, ovplyvňujú kvalitu ovzdušia najvýraznejšie. Avšak nielen priemyselné odvetvia, ale aj menšie zdroje prispievajú k celkovému znečisteniu. Nárast automobilovej dopravy tiež zvyšuje záťaž ovzdušia, čím sa stáva jedným z významných zdrojov znečistenia.

1.7 Odpadové hospodárstvo

V obci je systém zberu odpadov prispôsobený potrebám obyvateľov a v súlade so Zákonom o odpadoch. Zber odpadov prebieha systémom zberu do kuka-nádob, žlté vrecia plasty, modré vrecia-papier, kovy, tetrapaky, sklo - veľkoobjemové kontajnery rozmiestnené v obci, papier, veľkoobjemový odpad, drobný stavebný odpad, nebezpečný odpad, textil - šedé vrecia. Zber v rámci obce je zabezpečený oprávnenou firmou - MEPOS Lučenec. Zmesový komunálny odpad je vyvážaný na skládku na základe zmluvy s firmou MEPOS Lučenec. Kuchynský odpad a oleje vyváža firma Espik Group Orlov. V každej domácnosti sa nachádza kompostér na BRO / biologicky rozložiteľný odpad /. Zeleň z obce sa vyváža na kompostovisko do Dudiniec, ktoré spravuje MsP Dudince. V priebehu posledných rokov sa obci darí motivovať občanov k separácii, ale aj naďalej je potrebné rozširovanie osvedy, aby percento vyseparovaných zložiek bolo čím vyššie.

1.8 Obyvateľstvo – demografická štruktúra (pohlavie, národnosť)

Tabuľka č.3: Štruktúra obyvateľstva podľa pohlavia, rok 2021

Muži	Ženy	Spolu
282	301	583

Zdroj: obecný úrad Terany

Obec Terany eviduje k 31. decembru 2021, 583 obyvateľov, pričom dominuje ženské obyvateľstvo. Dochádza k postupnému poklesu počtu obyvateľov.

Tabuľka č. 4: Štruktúra národnosti obyvateľov obce

Celkový počet obyvateľov obce		Počet Rómov	Podiel Rómov (%)
SODB 2011	680	33	4,85 %
ARK 2013	644	118	18,3 %
ARK 2019	602	67-120	11%-20 %
SODB 2021	583	3	0,51 %

Zdroj: SODB 2011,2021, ARK 2013,2019

Rómovia percentuálne predstavujú na základe SODB 2021 len 0,51 %. Avšak k svojej národnosti sa nepriznali. Obec vlastným prieskumom zistila, že v obci žije 135 Rómov (23,36%).

Tabuľka č. 5: Veková štruktúra obyvateľov obce

Celkový počet obyvateľov obce Terany	578	% podiel obyvateľstva
0-6 rokov	42	7,26 %
6-15 rokov	62	10,72 %
15-60 rokov	339	58,65 %
60-80 rokov	116	20,06 %
80 rokov a viac	19	3,28 %

Zdroj: vlastné spracovanie r. 2024

Veková štruktúra obce naznačuje výhradné zastúpenie vekovej skupiny od 15 rokov do 60 rokov, čo je priaznivé pre sociálnu stabilitu a kontinuitu miestnych zvyklostí. Toto demografické rozloženie podporuje pracovnú silu a udržateľný rozvoj obce, pričom zabezpečuje dostatočný počet obyvateľov v produktívnom veku, ktorí môžu prispievať k ekonomickému rastu. Vzhľadom na uvedené faktory je dôležité podporovať politiku a iniciatívu, ktoré budú udržiavať alebo zvyšovať túto vekovú diverzitu, aby sa zaistila dlhodobá prosperita a rozvoj miestnej komunity.

1.9 Služby

V obci je malé zastúpenie drobných živnostníkov. Ich existencia na území obce značne vplyva na finančné možnosti obce, najmä z pohľadu miestnych daní a poplatkov. Všetky podnikateľské subjekty však pôsobia na komerčnej báze (potraviny, večierka).

1.10 Zamestnanosť obyvateľov obce

Ekonomicky aktívne obyvateľstvo pracuje v podnikoch a službách v susedných obciach, resp. dochádzajú denne za prácou do okresného mesta Krupina alebo okolitých miest a obcí: Dudince, Krškany, Šahy, Krupina, Zvolen. Časť obyvateľstva cestuje za prácou. Obec má k dispozícii informácie o zamestnaní svojich občanov prostredníctvom údajov z Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny v Krupine, ktorý vedie evidenciu uchádzačov o zamestnanie (tento údaj však nezahŕňa celkový počet nezamestnaných z dôvodu chýbajúcich údajov o dobrovoľne nezamestnaných). Taktiež nie je k dispozícii údaj o počte osôb pracujúcich v zahraničí.

2. ZAPOJENIE VEREJNOSTI DO PRÍPRAVY RPO PROSTREDNÍCTVOM KOMUNITNÝCH FÓR A FOKUSOVÝCH SKUPÍN

Do prípravy a spracovania tohto Rozvojového plánu obce Terany boli zapojení všetci členovia rozvojového tímu a členovia fókusovej pracovnej skupiny (ďalej len FS), ktorá pracovne zasadala tri krát v nasledovných termínoch: 23.9.2024, 18.10.2024, 7.11.2024.

Dôležitou súčasťou predprípravného procesu pri tvorbe RPO bola organizácia Komunitného fóra (ďalej len KF), ktoré sa konalo 10.12.2024 a zúčastnilo sa ho zástupcov samosprávy, verejnej a štátnej správy, školstva, zástupcov miestnej rómskej komunity a členovia RT v Teranoch. Všetci zúčastnení boli oboznámení s cieľmi a významom NP RT I. pre obec Terany. Na tomto KF boli prítomnými pomenované a identifikované problémy a navrhované riešenia v týchto hlavných oblastiach: vzdelávanie, zamestnanosť, bývanie a protirómsky rasizmus.

Pri príprave a spracovaní RPO zohrávala kľúčovú úlohu participácia verejnosti. Verejnosť bola zapojená formou diskusie, čo zabezpečilo relevantnosť a efektívnosť výsledného dokumentu. Konkrétne kroky zapojenia verejnosti boli nasledovné:

1) Pozvanie a účasť: Obyvatelia obce boli pozvaní na 1.KF, ktoré bolo zorganizované za účelom identifikácie hlavných problémov obce. 1.KF sa konalo v obci dňa 10.12.2024. Na toto fórum boli pozvaní všetci obyvatelia obce, aby sa zabezpečilo, že sa do procesu budú môcť zapojiť ľudia z rôznych spoločenských a vekových skupín.

2) Identifikácia problémov: Počas KF obyvatelia diskutovali a identifikovali pálčivé problémy, ktorým obec čelí. Tieto diskusie poskytli cenné informácie o konkrétnych potrebách a záujmoch komunity, čím sa zabezpečilo, že ďalšie kroky budú zamerané na riešenie skutočných problémov.

Výber hlavných členov fókusových skupín

Pred KF boli vybraní hlavní členovia FS podľa oblastí záujmu, ktorí sa zapojili do fókusových skupín. Títo ľudia mali v obci zastúpenie podľa rôznych oblastí, čo zabezpečilo široké spektrum názorov a skúseností. Výber účastníkov bol zameraný na zabezpečenie reprezentatívnosti rôznych sektorov a skupín v obci.

Fókusové skupiny

Fókusové skupiny sú efektívnym nástrojom na získavanie hĺbkových informácií a pochopenie názorov, potrieb a postojov rôznych skupín ľudí na konkrétne témy. Cieľom je získať kvalitné údaje, ktoré môžu byť použité na rozhodovanie, plánovanie a zlepšovanie rôznych oblastí, ako napríklad vzdelávanie, bývanie, infraštruktúra a sociálne služby. Organizujú sa vo forme riadených diskusií, ktoré moderuje facilitátor. Výsledkom týchto stretnutí je SWOT analýza za každú prezentovanú oblasť.

FS sa konali v obci trikrát. 1. FS sa uskutočnila dňa 23.9.2024, kde sa preberali silné a slabé stránky obce, príležitosti a ohrozenia. Prezentovali sa aj ciele a vízie obce na 6 rokov, ktoré budú spracované aj v tomto strategickom dokumente. 2. FS sa realizovala dňa 18.10.2024, kde sa diskutovalo o oblasti zamestnania a protirómskeho rasizmu. Zúčastnení diskutovali o príležitostiach pre obec v oblasti zamestnanosti, ako aj o prípadných ohrozeniach. Leitmotívom pokračujúcej diskusie bola vzdelanosť. 3. FS sa konala 7.11.2024 a jej cieľom bolo prediskutovanie témy bývania, kde sa odprezentovali výsledky mapovania RT, identifikovali sa silné a slabé stránky obce a príležitosti a ohrozenia v spomínanej oblasti.

Tvorba SWOT analýz: Stretnutia FS sa konali s cieľom vytvoriť SWOT analýzu v konkrétnych oblastiach. SWOT analýza sa zameriavala na identifikáciu silných stránok, slabých stránok, príležitostí a hrozieb v nasledovných oblastiach:

Bývanie: Diskusie sa zameriavali na dostupnosť a kvalitu bývania, problémy s

infraštruktúrou a možnostiach výstavby nových bytových jednotiek.

Zamestnanie: Analyzovala sa situácia na trhu práce, dostupnosť pracovných miest, problémy spojené s nezamestnanosťou a možnosťami na podporu podnikania a tvorby nových pracovných príležitostí.

Vzdelávanie: Skupiny sa venovali analýze kvality vzdelávacích inštitúcií, prístupnosti vzdelávania pre rôzne vekové skupiny a identifikovali potreby v oblasti vzdelávacích programov a iniciatív.

Protirómský rasizmus: Diskutovalo sa o problémoch súvisiacich s diskrimináciou a rasizmom voči rómskej komunite, identifikovali sa spôsoby, ako zlepšiť vzťahy medzi komunitami a podporiť inklúziu a rovnosť.

Do procesu spracovania a pripomienkovania RPO boli zahrnutí všetci relevantní partneri aktívni v obci a všetci členovia RT. Táto spolupráca zabezpečila, že dokument reflektuje potreby a záujmy širokého spektra spoločenských a ekonomických subjektov.

Zoznam členov fókusovej skupiny

Členovia fókusových skupín zahŕňali zástupcov podľa oblasti záujmov, aby sa dosiahla čo najväčšia diverzita názorov a skúseností. Medzi členov patrili:

Poradové číslo	Titul, meno a priezvisko	Oblasť záujmu, pozícia
1	Mgr. Iveta Gajdošová	Starostka obce Terany
2	Mgr. Tomáš Kováč	Regionálny koordinátor NP RT I. v Teranoch
3	Mgr. Alžbeta Kelová	Zástupca NP RT I. - RPP
4	Mgr. Ľubomír Teren	zástupca DHZ
5	Tomáš Deme	zástupca podnikateľského prostredia – SZČO
6	Mgr. Renáta Necpalová	Riaditeľka MŠ
7	Patrícia Pavlendová	učiteľka MŠ
8	Anton Národa	Zástupca seniorov, dôchodca
9	Bc. Petra Teťáková	Prednosta OÚ Krupina
10	Alexander Somsí	zástupca Rómov, člen MOaPS

11	Marek Bartoš	zástupca Rómov, člen MOaPS
12	Marcel Olách	zástupca Rómov, člen MOaPS
13	Michal Vincler	zástupca poslancov OcÚ
14	Mgr. Michaela Mráziková	Zástupca mládeže - učiteľka
15	Ing. Michaela Tarabová	Zástupca občanov - ekonóm
16	Magdaléna Žlnková	Zástupca cirkví
17	Marta Sýkorová	Zástupca občanov

Zdroj: vlastné spracovanie r. 2024

Zapojením širokého spektra aktérov sa dosiahlo, že RPO je výsledkom participatívneho procesu, ktorý zohľadňuje rôznorodé potreby a ciele celej komunity. Týmto spôsobom sa zabezpečila vyššia akceptácia a podpora dokumentu zo strany verejnosti a socioekonomických partnerov.

3. ANALYTICKÁ ČASŤ

3.1 Analýza súčasného stavu

Tabuľka č. 6: Oblasť zamestnanosť

Zamestnanosť	Celkový počet Obyvateľov	Ekonomicky aktívnych obyvateľov	OSZ Č	s.r.o	nezamestnaných	Veková produktivita obyvateľstva
Celkový počet	583	273	5	4	44	od 15-64 r

Zdroj: databáza Finstat, SODB 2021, vlastné spracovanie k 30.11.2024

Počet UoZ	ZŤP	Mladiství 0-14	absolventi	Obyvatelia v produktívnom veku 15-64	Počet nedisponibilných UoZ	Počet disponibilných
26	0	96	1	391	9	17

Zdroj: Mesačná štatistika UPSVaR za 10/2024

Podľa dostupných údajov zo štatistík ÚPSVaR počet evidovaných nezamestnaných je v počte 26. Štatistické údaje v tejto oblasti sú dosť relatívne čísla. Obec nemá k dispozícii informácie o zamestnaní svojich občanov, k dispozícii sú iba údaje z Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny, ktorý vedie evidenciu uchádzačov o zamestnanie (tento údaj však nezahŕňa celkový počet nezamestnaných z dôvodu chýbajúcich údajov o dobrovoľne nezamestnaných). Taktiež nie je k dispozícii údaj o počte osôb, ktorí pracujú v zahraničí. Skrytú nezamestnanosť, t.j. nezamestnanosť ľudí, ktorí nie sú evidovaní ako uchádzač o zamestnanie, alebo boli z evidencie z rôznych dôvodov vyradení, nie je možné zistiť. Taktiež počet evidovaných nezamestnaných uchádzačov o zamestnanie nekorešponduje s počtom občanov nachádzajúcich sa v hmotnej núdzi. Najmenšie šance umiestniť sa na trhu práce majú hlavne starší občania nad 50 rokov, taktiež absolventi škôl, občania so zníženou pracovnou schopnosťou, občania s nízkou úrovňou vzdelania a dlhodobo nezamestnaní.

Obec sa aktívne zapojila do projektu Miestna občianska a preventívna služba (MOa PS) v počte 3 rómskych obyvateľov. Táto iniciatíva je však časovo obmedzená a nepredstavuje trvalé riešenie na zabezpečenie stabilného uplatnenia sa na trhu práce.

Tabuľka č. 7: Oblasť vzdelávania

Vzdelanie	MŠ v obci	základné	stredoškolské	vysokoškolské
Celkový počet	18	138	302	40

Zdroj: SODB 2021, vlastné spracovanie k 01.12.2024

V obci sa nachádza jedna materská škola, ktorá poskytuje celodennú starostlivosť. Materská škola má 3 zamestnancov, z toho jeden je nepedagogický pracovník. Škôlka má jednu triedu, ktorú navštevuje 18 detí. Z toho 2 deti sú zo sociálne znevýhodneného prostredia. V súčasnosti materská škola zápasí s nedostatkom kapacity, čo spôsobuje obmedzenia v prijímaní nových detí. Tento problém by vyriešila prístavba, ktorá by umožnila rozšírenie kapacity a prijatie väčšieho počtu detí.

Tabuľka č. 8.: Oblasť bývania

Bývanie	Celkový počet rodinných domov	Celkový počet bytových domov	Plánované územie na výstavbu	Nelegálne stavby
Celkový počet	203	4	0	3

Zdroj: vlastné spracovanie k 01.12.2024

Obyvatelia obce bývajú v rodinných domoch, ktorých počet je 203 z toho je 8 rómskych domov. V obci sa nachádzajú 4 bytové domy s 35 bytmi. V obci sa nachádza aj 3 nelegálne stavby, nakoľko pozemky pod rodinnými domami nie sú vysporiadané.

1. Fókusová skupina (23. septembra 2024)

Na prvom zasadnutí fókusovej skupiny boli prítomní oboznámení s NP RT I., s jeho významom pre celú sídelnú komunitu, s jeho cieľmi a prínosom pre celú obec Terany. Jednotlivým členom FS bolo doporučené, aby sa oboznámili s Komunitným plánom sociálnych služieb obce Terany /2024 – 2030/, z ktorého je možné čerpať mnoho podnetov pre tvorbu RPO obce Terany.

Členovia FS boli oboznámení s postupom a jednotlivými krokmi, ktoré vedú k spracovaniu RPO, ako strategického dokumentu, na základe ktorého bude môcť obec čerpať finančné prostriedky v rámci „Integrovannej výzvy – Podpora investičných aktivít ako komplexného rozvoja obcí z Atlasu rómskych komunít pre obce z NP RT I.“

Diskutovalo sa o silných stránkach obce ako napríklad kvalitná infraštruktúra. Analyzovali sa slabé stránky, ktoré zahŕňali nedostatok finančných prostriedkov, potrebu zlepšenia sociálnych služieb a obmedzené možnosti pre mladých ľudí. Identifikovali sa príležitosti na rozvoj prostredníctvom využitia grantových programov. Preberali sa aj ohrozenia, medzi ktoré patrí napríklad demografické starnutie, znižovanie populácie a environmentálne výzvy.

Prezentovali sa ciele a vízie obce na nasledujúcich šesť rokov, ktoré budú zapracované do strategického dokumentu. Tieto ciele zahŕňajú zlepšenie kvality života obyvateľov, podporu miestneho podnikania a ochranu životného prostredia.

Oblasť vzdelávania

Na prvom stretnutí fókusovej skupiny sa diskutovalo o oblasti vzdelávania v našej obci. Všetky navrhnuté postrehy boli zapracované do SWOT analýzy. Na stretnutí sa zúčastnili členovia fókusovej skupiny, ktorí identifikovali silné a slabé stránky, príležitosti a ohrozenia vzdelávacieho systému. Diskutovalo sa o možnostiach na zlepšenie kvality vzdelávania v okolitých školách, o podpore mimoškolských aktivít a kultúrnych podujatí, o nedostatku priestorov na trávenie voľného času detí a mládeže.

SWOT ANALÝZA OBLASŤ VZDELÁVANIA A PROTIRÓMSKY RASIZMUS

Silné stránky	Slabé stránky
V obci je MŠ, Podpora zo strany obce Dobrá dostupnosť škôl Knižnica Dostatok obyvateľov so stredoškolským vzdelaním, Funkčný cirkevný zbor, katolícky aj evanjelický Možnosť stravovania seniorov a odkázaných v MŠ,	Nedostatočná kapacita MŠ, Potrebná obnova detského ihriska v areáli MŠ, Vzdialenosť od miest a stredných škôl Nízka vzdelanostná úroveň u Rómov, Nízka vzdelanostná úroveň- neukončená SŠ, Nízky záujem o dokončenie vzdelania, Nezáujem rodičov o dianie v škole,

Národný projekt rozvojové tímy I., Kultúrne podujatia –MDD, Mikuláš, Hasičský ples, Stolnoteniový turnaj, Dobrá spolupráca so zriaďovateľom, Realizácia náboženskej výchovy, Existencia futbalového ihriska, detské ihrisko Záujem mládeže o športové aktivity,	Absencia doučovania, Slabá motivácia Rómov vzdelávať sa, Udržateľnosť študentov na SŠ, Absencia priestorov k tráveniu voľného času, Slabá spolupráca rómskych rodičov so ZŠ, Chýbajú pedagogickí asistenti Rómovia v MŠ, Časť rómskych detí nemá záujem o vzdelanie, Zachovávanie rómskych tradícií Časť rodín na osade nemá dostatočnú hygienickú úroveň, Nedostatok kultúrnych a spoločenských podujatí
Príležitosti	Ohrozenia
Legislatívna i finančná podpora nových foriem sociálnych služieb pre jednotlivé cieľové skupiny, Získanie finančných prostriedkov z rôznych fondov, dotácií, ŠR, Pozitívny vzor- práca so žiakmi- besedy, prednášky Príprava detí do MŠ a ZŠ prostredníctvom NP RTI. Práca s problémovými rodinami, Záujem -mládeže o SŠ / 9. Ročník Školský /obecný autobus	Časté a nekoncepčné legislatívne zmeny – zák. o soc. službách a i., Odchod mladých z regiónu, Klesajúca demografická krivka, Dôsledky zmeny klímy – prinášajúce nové ohrozenia, Vznik sociálno-patologických javov, Vysoká miera inflácie, Nízka počítačová a finančná gramotnosť, Zhoršenie a rozpad medziľudských, susedských a rodinných vzťahov, Vznik chorôb (depresia, úzkosť, vysoký tlak..), Záškolské, šikanovanie Nestále legislatívne prostredie, Stúpajúci počet výchovných problémov, Nedostatok profesionálnych učiteľov

Zdroj: vlastné spracovanie r. 2024

Oblasť zamestnania

Dňa 18.októbra 2024 sa v obci konalo 2. fókusové stretnutie, ktorého sa zúčastnili členovia rôznych záujmových skupín. Témou diskusie bola problematika zamestnanosti v našej obci. Výsledkom tejto diskusie bola SWOT analýza, ktorá identifikovala silné a slabé stránky, príležitosti a ohrozenia v oblasti zamestnanosti. Diskutovalo sa o oblasti zamestnania, pričom sa analyzovali aktuálne pracovné príležitosti v obci, potreby miestneho pracovného trhu a možnosti na prilákanie nových zamestnávateľov. Osobitná pozornosť sa venovala otázkam protirómskeho rasizmu, kde sa diskutovalo o aktuálnych problémoch a hľadali sa riešenia na zlepšenie situácie.

SWOT ANALÝZA OBLASŤ ZAMESTNANIA A PROTIRÓMSKY RASIZMUS

Silné stránky	Slabé stránky
Funkčná predajňa zmiešaného tovaru, Fungujúce podnikateľské prevádzky, Coop jednota, pneuservis , údržba motorových vozidiel, szčo v obci,	Málo pracovných príležitostí v obci a okolí, Málo väčších zamestnávateľov v regióne, Nízke platové ohodnotenie voči štátnym sociálnym dávkam, 40 r.- 55 r. -najvyššia miera nezamestnanosti,

ubytovacie služby, roľnícke družstvo, výroba drevených komponentov, Blízkosť kúpeľného mesta Dudince, Vysoký podiel obyvateľstva v produktívnom veku, Dostatok pracovnej sily, DD a DSS Záujem o rekvalifikačné kurzy / vzv, sbs, opatrovateľstvo/ Včelárstvo, Spolky, kluby, združenia, MOaPS NP RT I.	Nízky záujem o dokončenie vzdelania, Neochota vycestovať za prácou, Nízka vzdelanostná úroveň, neukončená SŠ, neuplatniteľnosť na trhu práce, pasivita, ľahostajnosť, Chýbajúca prax a pracovné skúsenosti, Slabá príprava pre trh práce, práca na čierno, nelegálna práca, Chýbajúce financie na cestovanie za prácou, Zlé autobusové spoje do susedného levičského okresu, Chýbajúci sociálny podnik, Veľký podiel ZŤP obyvateľov
príležitosti	ohrozenia
Cez turizmus a rozvoj vidieka vytvorenie nových pracovných miest, Príchod investora vytvárajúceho pracovné miesta do blízkych miest, Legislatíva umožňujúca rozvoj lokálneho podnikania a zamestnanosti, Možnosti vytvorenia pracovných príležitostí cez projekty z ÚPSVaR VK, Sociálny podnik, Národný projekt rozvojové tímy I., Zdravé regióny, Rekvalifikácia, Motivačné práce, Podpora miestnej remeselnej výroby, Vylepšiť autobusové spoje.	Legislatíva, ktorá sťažuje podnikanie veľkých podnikov i SZČO, Daňová a odvodová politika zaťažujúca podnikateľský sektor, Nedostatočný zákon o verejnom obstarávaní, Celková negatívna ekonomická situácia v regióne, Diskriminácia na trhu práce - pôvod, udržateľnosť zamestnávania lacnej pracovnej sily v blízkych fabrikách, Zvyšujúca inflácia, Výška zárobku

Zdroj: vlastné spracovanie r. 2024

Oblasť bývania

Dňa 7. novembra 2024 sa konalo stretnutie 3. fókusovej skupiny, na ktorom sa diskutovalo o otázkach bývania a protirómskeho rasizmu, technickej infraštruktúry a životného prostredia v našej obci. Členovia fókusovej skupiny identifikovali silné a slabé stránky, príležitosti a ohrozenia v týchto oblastiach. Diskutovalo sa o aktuálnych problémoch týkajúcich sa dostupnosti a kvality bývania v obci. Analyzovali sa možnosti na zlepšenie bytovej situácie, vrátane výstavby nových bytov a výstavby chodníkov a cestnej komunikácie, výstavby verejného vodovodu a kanalizácie ako aj vysporiadanie vlastníckych vzťahov k pozemkom. Identifikovali sa potreby pre sociálne bývanie a možnosti pre získanie finančných prostriedkov na podporu týchto projektov. Tieto informácie boli zhromaždené počas diskusie a budú slúžiť ako základ pre ďalšie kroky a opatrenia na zlepšenie podmienok v obci. Každé z týchto stretnutí prinieslo hodnotné poznatky a návrhy, ktoré budú zapracované do strategického dokumentu obce. Tým sa zabezpečí, že budúce plány a projekty budú reflektovať potreby obyvateľov obce.

SWOT ANALÝZA OBLASŤ BÝVANIA A PROTIRÓMSKY RASIZMUS

Silné stránky	Slabé stránky
<p>Spoločenstvo vlastníkov bytov Rodinné domy Podpora zo strany obce Pošta Vybudované telekomunikačné siete, Vybudované elektrické rozvody, Verejné osvetlenie, Verejný rozhlas, Dostupnosť internetu, Zrekonštruovaný kultúrny dom a obecný úrad, Kostoly, fary, dom smútku, Odvoz a likvidácia TKO podľa platnej legislatívy, Separácia odpadu v obci, Odstraňovanie čiernych skládok intravilán a extravilán obce, Blízkosť kúpeľného mesta Dudince, kde je zdravotnícke zariadenie, lekáreň a nákupné možnosti, Pekné a čisté prírodné prostredie obce a okolia, Blízkosť mesta Šahy</p>	<p>Nelegálne stavby v osade, Absencia bývania pre mladých a sociálne znevýhodnených, Chýba nájomné bývanie Nevysporiadané vlastnícke vzťahy k pozemkom, Nedostupnosť stavebných pozemkov, Starnutie populácie, Viacgeneračné bývanie, Nízky rozpočet obce, Nedostatočná platobná disciplína voči obci - tko, dane, Chýbajúce chodníky v obci, Absencia čističky odpadových vôd (ČOV) Nízka uvedomelosť ohľadom separácie a recyklácie odpadu, Potulujúce sa psy a mačky v obci, Absencia obecného parku, Absencia zberného dvora Vzdialenosť okresného mesta Krupina, Zlý technický stav rómskych obydlií, Nedostatočná platobná disciplína prevažne Rómov voči obci.</p>
Príležitosti	Ohrozenia
<p>Externá finančná podpora, Partnerstvo – spolupráca s mimovládnyimi organizáciami v oblasti životného prostredia, Spoločné riešenia problémových oblastí na úrovni mikroregiónu, Možnosť získania a čerpania finančných prostriedkov z fondov EÚ a grantov, Priestor pre realizáciu aktivít RT pre obyvateľov obce, Výstavba svojpomocných domov v spolupráci s DOMov, n.o. Možnosti vytvorenia pracovných príležitostí cez projekty z ÚPSVaR, Rekonštrukcia vnútorných priestorov kultúrneho domu pre následné využitie v oblasti kultúry a vzdelávania, Výstavba bytov nižšieho štandardu, Rozšírenie verejného vodovodu a kanalizácie cez ÚSVRK SR, Vybudovanie čističky odpadových vôd, Možnosť vysporiadania pozemkov, Osveta v oblasti separácie odpadu recyklácie prostredníctvom NP RT I., Podpora aktivít z externých zdrojov EŠIF, Príchod strategického investora pre riešenie niektorej z oblastí ochrany a tvorby životného prostredia, Inovácie (finančne dostupné) v oblasti informačných technológií Zariadenie pre seniorov – denný stacionár Zníženie energetickej náročnosti obecných budov, Prestavba budovy MŠ kvôli zvýšeniu kapacity.</p>	<p>Odliv mladej generácie Vznik sociálno-patologických javov, Neochota vycestovať za prácou u Rómov, Neochota riešiť vlastné problémy s bývaním, Absencia mladých k osamostatneniu sa – bývanie, Drobná kriminalita, Vysoká miera inflácie v krajine, Nízke ekologické povedomie obyvateľov, Sociálna izolácia seniorov Devastácia životného prostredia, Nedostatok financií, Legislatíva zaťažujúca obce, Legislatíva benevolentná voči znečisťovateľom životného prostredia, Zmena klimatických podmienok spolu s dôsledkami, Nezdravý životný štýl.</p>

Zdroj: vlastné spracovanie r. 2024

4. STRATEGICKÁ ČASŤ – VÍZIA, CIELE A PRIORITY

Po analyzovaní územia je na rade tvorba vízií, tzn. popis ideálneho výsledného stavu rozvoja obce. Vízia je najvšeobecnejšia definícia rozvoja obce a je podkladom pre stanovenie špecifických cieľov a následne priorít.

VÍZIA obce Terany v roku 2030

„Terany – malebná obec s rozvinutými službami, v ktorej sú ľudia spokojní, vzájomne sa rešpektujú a žijú pokojný život v bezpečnom prostredí, kde majú prístup k dobre platenej práci, bývaniu, kultúre a majú veľa možností trávenia voľného času. V obci je poriadok a čistota a deti sú vedené k vzdelávaniu, športu a kultúre. Obec podporuje mladé rodiny a pomáha seniorom. Turisti obec pravidelne navštevujú a aktívne využívajú jej služby.“

Tabuľka č.9.: Vízia obce

Vízia obce Terany			
Prioritná oblasť	Zamestnanie	Vzdelávanie	Infraštruktúra, bývanie
Hlavné ciele	1.Príchod investora vytvárajúceho pracovné miesta v okrese, kraji 2. Rozvoj vidieckeho cestovného ruchu	2. Zabezpečiť rozvoj sociálnych služieb a kultúrno-spoločenského života v obci	3. Zabezpečiť dobudovanie chýbajúcej infraštruktúry v obci a rekonštrukcia obecných budov
Špecifické ciele	1.1 Záujem samosprávy zapájať sa do vytvárania pracovných príležitostí z fondov EÚ	2.1 Zlepšenie podmienok pre športové s kultúrne využitie obyvateľov obce	3.1 Rekonštrukcia existujúcich miestnych komunikácií a chodníkov
		2.2 Rozvoj tradícií kultúry a spájanie rozmanitosti kultúr	3.2 Výstavba nájomných bytov bežného a nižšieho štandardu
	2.1 Obnova obecných budov, technických		3.3 Prístavba MŠ
			3.4 Výstavba športových

	pamiatok a ich následné prevádzkovanie		ihrisk
			3.5 Vybudovanie cyklotrás s napojením na okolité obce a mesto Dudince
			3.6 Vysporiadanie pozemkov v obci

5. PROGRAMOVÁ ČASŤ – OPATRENIA A PLÁNOVANÉ PROJEKTY

Programová časť RPO nadväzuje na strategickú časť a obsahuje najmä zoznam opatrení a projektov na zabezpečenie realizácie programu rozvoja obce. Programová časť obsahuje podrobnejšie rozpracovanie strategických cieľov v sociálnej, hospodárskej a environmentálnej politiky na úroveň projektov a aktivít, ktoré sú tvorené vecne príbuznými skupinami aktivít obce vykonávaných mimo bežnú činnosť a smerujúcich k plneniu strategického cieľa rozvoja na roky 2024-2030.

Prierezové opatrenia

Zabezpečenie participatívneho procesu pri tvorbe a implementácii rozvojového plánu, kde sa zohľadní hlas rómskych občanov. Poskytovanie poradenských a sociálnych služieb na podporu integrácie a sociálneho začleňovania rómskych rodín. Spolupráca s mimovládnyimi organizáciami, medzinárodnými inštitúciami a inými aktérmi na zdieľanie osvedčených postupov a zdrojov.

Implementácia týchto opatrení by mohla viesť k zlepšeniu životných podmienok a posilneniu sociálneho zahrňovania v obciach, kde žijú Rómovia aj Nerómovia. Je dôležité mať na pamäti, že tento proces bude vyžadovať dlhodobú a trvalú angažovanosť od všetkých zainteresovaných strán.

Tabuľka č.10.: *Prioritné oblasti a opatrenia*

Prioritné oblasti a opatrenia		
PO O1	PO O2	PO O3
Prioritná oblasť 1 ZAMESTNANOSŤ	Prioritná oblasť 2 VZDELÁVANIE	Prioritná oblasť 3 BÝVANIE A INFRAŠTRUKTÚRA

Opatrenia 1.1 Legislatíva umožňujúca rozvoj lokálneho podnikania a zamestnanosti	Opatrenie 2.1 Zlepšenie dostupnosti vzdelávania pre všetky deti z obce	Opatrenie 3.1 Investície do infraštruktúry obce (miestne komunikácie a chodníky) A zvýšenie bezpečnosti
Opatrenia 1.2 Zaangažovanosť samosprávy do projektov zameraných na pomáhajúce profesie	Opatrenie 2.2 Vybudovanie oddychových zón pre deti a mládež	Opatrenie 3.2 Čerpanie finančných prostriedkov z fondov EÚ a grantov
Opatrenia 1.3 Podpora tradičných remesiel	Opatrenie 2.3 Podpora turizmu – vybudovanie cyklotrás s napojením na okolité obce a mesto Dudince	Opatrenie 3.3 Vysporiadanie pozemkov v obci
Opatrenia 1.4 Projektový manažment	Opatrenie 2.4 Modernizácia a zvýšenie kapacity MŠ	Opatrenie 3.4 Výstavba zón pre individuálnu bytovú výstavbu
Opatrenia 1.5 Vstup zahraničných investorov	Opatrenie 2.5 Získanie finančných prostriedkov z rôznych fondov, dotácií	Opatrenie 3.5 Dobudovanie a modernizácia odpadového hospodárstva, Zriadenie zberného dvora
Opatrenia 1.6 Podpora podnikateľského prostredia	Opatrenie 2.6 Práca s problémovými rodinami	Opatrenie 3.6 Osveta v oblasti separácie a recyklácie odpadu
Opatrenia 1.7 Poradenské služby (NP RT)	Opatrenie 2.7 Zlepšenie kultúro – spoločenského života v obci	Opatrenie 3.7 Výsadba zelene a stromov na verejných priestranstvách

Zdroj: vlastné spracovanie

Tabuľka č. 11.: Opatrenie – Projektový zámer

OPATRENIE	PROJEKTOVÝ ZÁMER
Zvyšovanie bezpečnosti	Rozšírenie kamerového systému
Podpora sociálnych služieb	Zriadenie denného stacionára, poskytovanie sociálnych služieb pre odkázaných občanov
Skvalitnenie trávenia voľného času	Vybudovanie multifunkčného ihriska
Opatrenie na zmenu klímy	Výsadba zelene, stromov a krov na verejných priestranstvách a ich údržba. /hmyzí hotel a pod. / Výstavba fotovoltaických elektrární na strechách obecných budov, podpora obnoviteľných a alternatívnych zdrojov energie Výstavba zberného dvora. Nákup techniky na nakladanie s odpadmi. Environmentálna výchova – organizovanie vzdelávacích

	aktivít pre deti a občanov.
Rozvoj digitalizácie	Zvýšenie digitálnych zručností zamestnancov obce a obyvateľov obce. Zvýšenie dostupnosti internetového pripojenia – optický internet
Skvalitnenie infraštruktúry	Výstavba cyklochodníka s napojením na okolité obce a mesto Dudince. Osadenie lavičiek. Nabíjačky pre elektrobicykle. Vybudovanie altánkov a oddychových zón. Rekonštrukcia autobusových zastávok. Rekonštrukcia odvodňovacích kanálov a stavieb vodozadržných opatrení. Rozvoj a spolupráca s partnerskými obcami doma a v zahraničí. Odkúpenie a rekonštrukcia kaštieľa. Rekonštrukcia verejných studní.

Zdroj: vlastné spracovanie

Plánované projekty na roky 2024 – 2030

Tabuľka č. 12.: Projekty obce

A) OBLASŤ VZDELÁVANIA	Zdroj financovania
A.1. Modernizácia a zvýšenie kapacity MŠ	ŠR SR
A.2. Asistenti v MŠ	EŠ IF
A.3. Výstavba multifunkčného ihriska	ŠR SR/vlastné zdroje
B) OBLASŤ BÝVANIA a infraštruktúry	
B.1 Chodníky a komunikácie – výstavba a rekonštrukcia	EŠ IF
B.2. Výstavba nájomných sociálnych bytov pre sociálne znevýhodnených obyvateľov	EŠ IF
B.3. Výstavba zón pre individuálnu výstavbu rodinných domov	EŠ IF
B.4. Vysporiadanie pozemkov v obci	EŠ IF

B.5. Rozšírenie kamerového systému	EŠ IF
B.5. Podpora turizmu – vybudovanie cyklotrás	EŠ IF
B.6. Výsadba stromov a zelene na verejných priestranstvách	EŠ IF
B.7. Vybudovanie altánkov a oddychových zón	EŠ IF
B.8. Rekonštrukcia autobusových zastávok	EŠ IF
B.9. Zriadenie zberného dvora	EŠ IF
B.10. Nákup techniky na nakladanie s odpadmi	EŠ IF/ŠR SR
B.11. Výstavba fotovoltaiiky na strechách obecných budov	EŠ IF
B.12 Nákup čerpadiel na existujúcu kanalizáciu v obci	EŠ IF
B.13. Rekonštrukcia odvodňovacích kanálov a stavieb vodozádržných opatrení	EŠ IF
B.14. Rekonštrukcia obecných budov, modernizácia obecného úradu a technickej budovy	EŠ IF
B.15. Odkúpenie a rekonštrukcia kaštieľa	EŠ IF/ŠR SR
B.16. Rekonštrukcia verejných studní	EŠ IF
C) OBLASŤ ZAMESTNANOSTI	EŠ IF
C.1. Služby v sociálnej oblasti – vybudovanie denného stacionára /seniori a ZŤP/	ŠR SR/vlastné zdroje
C.2. Národný projekt Rozvojové tímy I.	EŠ IF
C.3. Služby spojené s cestovným ruchom	EŠ IF/ŠR SR/vlastné zdroje
C.4. Podpora tradičných remesiel	EŠ IF
C.5. Vybudovanie sociálneho podniku	EŠ IF

Zdroj: PRO 2024-2030

6. REALIZAČNÁ ČASŤ

6.1. Inštitucionálne a organizačné zabezpečenie realizácie RPO

POPIS ÚLOH JEDNOTLIVÝCH PARTNEROV PRI REALIZÁCI RPO

Partnermi realizácie jednotlivých aktivít RPO sú subjekty:

- verejnej správy – materská škola, relevantné inštitúcie pre jednotlivé oblasti rozvoja obce (ÚPSVaR, Okresný úrad – odbor starostlivosti o ŽP, Spoločný stavebný úrad),
- spolupracujúce firmy a spoločnosti, s ktorými má obec zmluvu (na základe VO alebo priamym zadaním),
- vlastníci hnutel'ného a nehnuteľného majetku na území obce,
- spolupracujúce záujmové skupiny, občianske združenia, neziskové organizácie (napr. MAS) so sídlom alebo prevádzkou v obci, s činnosťou, ktorú vykonávajú na území obce,
- donori a poskytovatelia grantov, dotácií, darov.

Úlohy uvedených partnerov vychádzajú z príslušnej legislatívy, uzatvorených zmlúv i dohodnutých záväzkov v rámci jednotlivých aktivít RPO.

POPIS POSTUPOV ORGANIZAČNÉHO A INŠTITUCIONÁLNEHO ZABEZPEČENIA REALIZÁCIE

Realizácia Rozvojového plánu obce začína po vypracovaní a schválení tohto dokumentu obecným/ mestským zastupiteľstvom. Realizáciu zabezpečuje samospráva po celú dobu platnosti dokumentu v súčinnosti s ÚSVRK SR a rozvojovým tímom.

Obecné zastupiteľstvo

Obecné zastupiteľstvo vykonáva v súvislosti s RPO nasledovné činnosti:

1. schvaľuje celý dokument Rozvojového plánu obce,
2. každoročne schvaľuje vyhodnotenie plnenia RPO,
3. schvaľuje spolufinancovanie jednotlivých projektov financovaných z doplnkových zdrojov financovania a z prostriedkov rozpočtu obce,
4. schvaľuje každoročne hodnotiace a monitorovacie správy,
5. rozhoduje o zmenách a aktualizácii RPO v spolupráci s ÚSVRK SR.

6. vykonáva iné činnosti (ak je to potrebné/relevantné).

Starosta

Starosta vykonáva v súvislosti s RPO nasledovné činnosti:

1. podpisuje uznesenie o schválení (i o aktualizácii) RPO,
2. riadi proces realizácie RPO,
3. vykonáva uznesenia a zastupuje obec vo vzťahu k štátnym orgánom, k právnickým a fyzickým osobám (riadiace orgány jednotlivých operačných programov, dodávatelia, fondy a iné),
4. spolupracuje s externými subjektami,
5. zabezpečuje činnosti na úrovni jednotlivých projektov (príprava projektovej dokumentácie, príslušné povolenia, proces verejného obstarávania, dodávky služieb, tovarov a stavebných prác) a prípravu žiadostí o doplnkové zdroje financovania,
6. komunikuje s partnermi RPO, ktorými sú na národnej úrovni ÚSVRK SR, krajskej VÚC a miestnej úrovni predovšetkým vzdelávacie inštitúcie, spolky, aktivisti a na regionálnej úrovni relevantné inštitúcie,
7. vykonáva iné činnosti (ak je to potrebné/relevantné).

Obecný úrad

Obecný úrad vykonáva v súvislosti s RPO nasledovné činnosti:

1. zabezpečuje inštitucionálne a administratívne veci týkajúce sa plnenia RPO,
2. okrem prípadov, kedy budú žiadateľmi/prijímateľmi projektov iné subjekty v plnom rozsahu zabezpečuje (vykonáva) administráciu a procesy komunikácie, hodnotenia, monitorovania RPO.

6.2. FINANČNÝ PLÁN

INDIKATÍVNY FINANČNÝ PLÁN NA CELÚ REALIZÁCIU RPO

Ide o vlastné spracovanie na základe komunikácie s vedením obce.

Tabuľka č. 13.: Finančný plán realizácie RPO

A) OBLASŤ VZDELÁVANIA a PRR	300 000,00 €
-----------------------------	--------------

A1) Podporiť rozvoj komunitného života obce v oblasti sociálnej, školstva, spoločenského života a športu pre obyvateľov obce/mesta	
A2) Poskytnutie dodatočných podporných služieb pre rómskych študentov, vrátane jazykových kurzov a tútorov	10 000,00 €
B) OBLASŤ BÝVANIA a PRR	
B1) Podpora bývania zabezpečiť kompletnú a kvalitnú technickú a dopravnú infraštruktúru na území obce	9 385 000,00 €
B2) Zlepšiť stav životného prostredia v obci	300 000,00 €
C) OBLASŤ ZAMESTNANOSTI A ZAMESTNATEĽNOSTI a PRR	
C1) Cestovný ruch- služby	200 000,00 €
C2) Zabezpečenie pomáhajúcich profesií počas celého obdobia NP RT I.	1 358 448,00 €
SPOLU	11 553 448,00 €

7 MONITOROVANIE A HODNOTENIE

RPO Terany je živým dokumentom. Jeho realizácia bude dôsledne sledovaná a monitorovaná. Jednotlivé opatrenia a úlohy budú realizované obcou Terany, organizáciami zriadenými a založenými obcou, zaangažovanými aktérmi aktívnymi v obci resp. v spolupráci s ďalšími organizáciami a inštitúciami.

Monitorovanie plnenia RPO Terany bude stálym a dlhodobým procesom zameraným na sledovanie kvalitatívnych a kvantitatívnych zmien pomocou vybraných ukazovateľov, cieľom ktorého bude získavanie informácií o skutočnom plnení opatrení. Na základe výstupov monitorovania a hodnotenia je potrebné následne uskutočniť aktualizáciu strategických cieľov, opatrení a pod.

Monitorovanie a hodnotenie súvisí aj s analýzou a riadením rizík a komunikáciou s verejnosťou ako „pravidelný odpočet“ a prezentácia dosiahnutých výsledkov. Monitoring umožňuje RPO vhodne aktualizovať (časovo a vecne), či uplatniť iný prístup a vychádza z Plánu hodnotenia a monitorovania.

Je dôležité uistiť sa, že vybrané aktivity a projekty skutočne prispievajú k riešeniu identifikovaných problémov a dosiahnutiu strategických cieľov.

Monitorovanie sa realizuje priebežne počas celého trvania platnosti RPO na úrovni plnenia jednotlivých aktivít v spolupráci s ÚSVRK sa aktualizuje v spolupráci RT/RK/OGA/CT.

Výstupom monitorovacieho procesu je súhrnná správa za každý uplynulý kalendárny rok stále k 31.5. nasledujúceho roka za predchádzajúci rok, ktorú schvaľuje

obecné zastupiteľstvo. Cieľom monitorovania je získavanie informácií o skutočnom plnení aktivít, čo môže byť východiskom pre zmenu prípadného negatívneho vývoja, spôsobu realizácie, definovanie a prijatie nových či pozmenených opatrení.

Hodnotenie sa realizuje na úrovni celého RPO. Výstupy hodnotenia sú súčasťou súhrnnej správy, ktorú vypracováva rozvojový tím obce a predkladá vedeniu obce.

8 ZÁVER

Rozvojový plán obce Terany je súhrnným a dôležitým dokumentom, ktorý určuje smerovanie a priority rozvoja obce v nasledujúcom období. Po dôkladnom mapovaní obce a analýze zistených skutočností v oblasti vzdelania, zamestnanosti a bývania sa formulovali kľúčové ciele a opatrenia, ktoré si kladú za cieľ skvalitnenie života obyvateľov obce v nasledujúcom období.

Na spracovaní RPO bola nevyhnutná účasť verejnosti, aby požiadavky zahrnuté v tomto dokumente predstavovali čo najväčší záber potrieb, názorov a pripomienok všetkých obyvateľov obce. Aj preto sa na identifikáciu problémov v obci konalo komunitné fórum a tri fókusové skupiny, kde sa po prvom, úvodnom stretnutí postupne rozoberali témy vzdelania, zamestnanosti, bývania a protirómskeho rasizmu. Výsledkom týchto stretnutí bolo vypracovanie SWOT analýz za každú spomínanú oblasť s jej silnými a slabými stránkami, príležitosťami a ohrozeniami. Po dôkladnej analýze súčasného stavu sa prešlo k vytýčeniu najdôležitejších cieľov a priorít v obci vo vyššie spomínaných oblastiach záujmu a k sformulovaniu vízie obce Terany pre rok 2030. V programovej časti dokumentu, koncepcne a chronologicky nadväzujúcej na strategickú časť, došlo k zostaveniu najdôležitejších opatrení a projektov, ktoré majú za cieľ zabezpečiť realizáciu programu rozvoja obce. Realizačná časť projektu zahŕňa jeho inštitucionálne a organizačné zabezpečenie potrebné pre úspešné naplnenie cieľov RPO s podrobným popisom činností jednotlivých zložiek samosprávy obce Terany. Dôležitou a nevyhnutnou súčasťou RPO je aj finančný plán, ktorý predstavuje investície a výdavky potrebné na podporu a rozvoj sledovaných oblastí.

Je nevyhnutné uviesť, že realizácia RPO bude priebežne monitorovaná a hodnotená počas celého obdobia trvania jeho platnosti, aby sa tak zaistila a preverila účinnosť jednotlivých opatrení vedúcich k dosiahnutiu vytýčených cieľov.

Veríme, že RPO bude odrazovým mostíkom pre budúci rast a prosperitu obce Terany a výraznou mierou prispeje k naplneniu cieľov a vízií, zahrnutých v jeho obsahu. Ďakujeme všetkým, ktorí sa podieľali na jeho tvorbe, ako aj na jeho budúcej realizácii v súčinnosti samosprávy obce, ÚSVRK SR a CR

ZOZNAM POUŽITÝCH SKRATIEK

3D - Princípy desegregácie, degetoizácie a destigmatizácie. Pre viac informácií ohľadom dodržiavania princípov 3D navštívte web alebo kontaktujte ÚSVRK.

ARS 2013 - Atlas rómskych komunít 2013

ARK 2019 - Atlas rómskych komunít 2019 alebo neskoršie aktualizácie (najbližšia plánovaná v roku 2024)

EÚ - Európska únia

EŠIF - Európskych štrukturálnych a investičných fondov

MOaPS - Miestne občianske a preventívne služby

MŠVVaŠ - Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR

MRK - Marginalizované rómske komunity

MŠ - Materská škola

MVO - Mimovládne organizácie

MZ - Ministerstvo zdravotníctva

NP POP3 - Národný projekt Podpora pomáhajúcich profesií 3

NP PVP - Národný projekt podpora vysporiadania právnych vzťahov k pozemkom v obciach s prítomnosťou marginalizovaných rómskych komunít

PRO/PHRSR - Program rozvoja obce/Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja

P SK - Program Slovensko

POO - Plán obnovy a odolnosti SR

SODB - Sčítanie obyvateľov, domov a bytov

Stratégia 2030 Stratégia pre rovnosť, inklúziu a participáciu Rómov do roku 2030

RPO – Rozvojový plán obce

ÚPSVaR - Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny

ÚSVRK - Úrad splnomocnenca vlády SR pre rómske komunity

ZR - Zdravé regióny

ZŠ - Základná škola

SOŠ – Stredná odborná škola

Zoznam použitej literatúry a zdroje

MDVRR (2015): Metodika na vypracovanie programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce/obcí/VÚC. Bratislava: Ministerstvo dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja, verzia 2.0, Február 2015, 62 s.

Program rozvoja obce Hrušov na roky 2015 - 2024

Vízia a stratégia rozvoja Slovenska do roku 2030

SODB 2021 - Sčítanie obyvateľov, domov a bytov k 2021

Stratégia 2030 Stratégia pre rovnosť, inklúziu a participáciu Rómov do roku 2030

"Quo vadis, Romale?" -analyticko-strategický dokument o rómskych komunitách na území PSK

Zdroje:

Internetové stránky:

<https://www.obecterany.sk/>,

<https://www.romovia.vlada.gov.sk/>

https://www.upsvr.gov.sk/vt.html?page_id=240936

<https://psk.sk/domov/samosprava/vyzvy-granty-a-dotacie/nove-programove-obdobie-2021-2027/phrsr-psk-2021-2030/>

Príloha č.1 Spracovatelia Rozvojového plánu obce Terany 2024 – 2030

Spracovatelia rozvojového plánu obce Terany		
p. č.	titul, meno a priezvisko, titul	Úloha, pozícia pri spracovaní dokumentu
1.	Mgr. Alžbeta Kelová	spracovateľ projektového portfólia, spracovateľ mapovania, facilitátor
2.	Mgr. Janka Stankovičová	spracovateľ ostatných častí dokumentu, spracovateľ mapovania
3.	Bc. Patrik Gajdoš	spracovateľ ostatných častí dokumentu, spracovateľ mapovania
4.	Laura Mikulášiová	spracovateľ mapovania
5.	Adam Fízik	spracovateľ mapovania

Dokument bol riadne schválený dňa 12.12.2024, uznesenie č.43/2024

Za prijatie hlasovalo: 5

Proti prijatie hlasovalo: 0

Zdržali sa hlasovania: 0

Rozvojový plán obce (vrátane všetkých zápisov a prezenčných listín) je zverejnený na internetových stránkach obce.